

UZASADNIENIE

W dniu 6 czerwca 2022 r. (data stempla operatora pocztowego) powód (...) – Finanse Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wniósł pozew, wnosząc o zasądzenie od pozwanego T. D. kwoty 196,80 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 3 marca 2015 r. do dnia zapłaty. Żądanie pozwu dotyczyło również zasądzenia od pozwanego kosztów nadań wezwań do zapłaty oraz kosztu nadania pozwu w łącznej kwocie 23,11 zł. Ponadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że roszczenie wynika z naliczenia opłaty za przejazd i opłaty dodatkowej w związku z korzystaniem przez pozwanego T. D. ze środka transportu należącego do (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. bez posiadania odpowiedniego biletu uprawniającego do przejazdu. Powód nabył wynikającą z tych opłat wierzytelność w drodze umowy cesji.

Pozwany T. D. jest osobą częściowo ubezwłasnowolnioną. Obowiązki jego kuratora pełni M. O. (odpisy postanowień k. 46, 49).

Kurator pozwanego T. D. w odpowiedzi na pozew wносиła o umorzenie postępowania z uwagi na sytuację majątkową pozwanego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 16 lutego 2015 r. T. D. podróżował pociągiem (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W.. W wyniku przeprowadzonej kontroli został sporządzony protokół, w którym stwierdzono, że T. D. nie posiadał biletu uprawniającego go do przejazdu. Kontroler wystawił T. D. wezwanie do zapłaty opiewające na łączną kwotę 196,80 zł. Na wysokość tej kwoty składały się opłata taryfowa za przejazd w wysokości 11,80 zł oraz opłata dodatkowa w wysokości 185,00 zł. Płatność należności miała nastąpić w terminie 14 dni od doręczenia wezwania tj. do 2 marca 2015 r. (protokół seria (...) nr (...) z 16.02.2015 r. k. 8).

Do wystawionego wezwania zastosowanie miał Regulamin odprawy oraz przewozu osób, rzeczy i zwierząt przez (...). Wysokości nałożonych opłat tj. przewozowej i dodatkowej były zgodne z Załącznikiem do Taryfy przewozowej (...) (wyciąg z regulaminu k. 9 -10).

W dniu 2 stycznia 2019 r. pomiędzy (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. a (...) – Finanse spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. została zawarta umowa sprzedaży wierzytelności. W załączniku do umowy, stanowiącym wykaz objętych umową wierzytelności, została wskazana m.in. wierzytelność przysługująca wobec T. D. (umowa sprzedaży wierzytelności z 02.01.2019 r. z załącznikami k. 11 - 15).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranych w sprawie dokumentów, a w szczególności protokołu seria (...) nr (...) z 16 lutego 2015 r. oraz umowy sprzedaży wierzytelności z 2 stycznia 2019 r., których wiarygodność i moc dowodowa nie budziły wątpliwości Sądu.

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powództwo podlega oddaleniu w całości jako niezasadne.

W pierwszej kolejności Sąd był zobligowany do ustalenia, czy doszło do zawarcia umowy przewozu pomiędzy przewoźnikiem tj. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. a pozwanym T. D.. Zgodnie z art. 774 kc, przez umowę przewozu przewoźnik zobowiązuje się w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa do przewiezienia za wynagrodzeniem osób i rzeczy. Z kolei art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe stanowi, że umowę przewozu zawiera się przez nabycie biletu na przejazd przed rozpoczęciem podróży lub spełnienie innych określonych przez przewoźnika lub organizatora publicznego transportu zbiorowego warunków dostępu do środka

transportowego, a w razie ich nieustalenia – przez samo zajęcie miejsca w środku transportowym. Z przepisu tego wynika, że zawarcie umowy przewozu przez zajęcie miejsca w środku transportowym następuje jedynie w przypadku nieustalenia przez przewoźnika lub organizatora publicznego transportu zbiorowego warunków dostępu do środka transportowego. Powód nie udowodnił, aby (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. posiadały ustalone warunki dostępu do środka transportowego. Biorąc pod uwagę powyższe, w ocenie Sądu w dniu 16 lutego 2015 r. doszło do zawarcia umowy przewozu poprzez sam fakt skorzystania przez pozwanego T. D. z przejazdu pociągiem należącym do taboru (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W.. W konsekwencji pozwany T. D. był zobowiązany do uiszczenia odpowiedniej opłaty z tytułu umowy przewozu.

Stosownie do art. 33a ust. 3 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe, w razie stwierdzenia braku odpowiedniego dokumentu przewozu przewoźnik lub organizator publicznego transportu zbiorowego albo osoba przez niego upoważniona pobiera właściwą należność za przewóz i opłatę dodatkową albo wystawia wezwanie do zapłaty. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że pozwany T. D. podczas przejazdu pociągiem w dniu 16 lutego 2015 r. nie posiadał ważnego biletu, w związku z czym pozwany został wezwany do zapłaty należności w odpowiedniej wysokości na podstawie wystawionego wówczas wezwania do zapłaty.

Wskazać należy również, że zastosowanie w sprawie znajduje Regulamin odprawy oraz przewozu osób, rzeczy i zwierząt przez (...), zatwierdzony Uchwałą nr 543/2011 Zarządu Spółki (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z dnia 28 grudnia 2011 r., obowiązujący od dnia 1 stycznia 2012 r. (ze zmianami), którego jedynie fragment załączono do pozwu, a którego treść jest powszechnie dostępna. Zgodnie z § 2 pkt 8 regulaminu, za dokument przewozu rozumie się bilet na przejazd/przewóz, wezwanie do zapłaty, zlecenie – bilet. Stosownie zaś do § 16 ust. 2 pkt 1 regulaminu przy ustaleniu należności za przejazd/przewóz bez ważnego biletu pobiera się opłatę taryfową za przejazd od stacji wyjazdu pociągu do stacji wskazanej przez podróżnego, znajdującej się w obszarze działania KM nie dalej jednak jak do ostatniej stacji dowolnej linii obsługiwanej przez pociągi KM, zaś zgodnie z § 16 ust. 13 przedmiotowego regulaminu, wystawione wezwanie do zapłaty upoważnia do przejazdu wyłącznie w zakresie w nim wskazanym. Pozwany zatem otrzymując dokument przewozu w postaci wezwania do zapłaty, zawarł z przewoźnikiem umowę przewozu.

Zgodnie z art. 117 § 1 i 2 kc z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia. Natomiast art. 117 § 2¹ kc stanowi, że po upływie terminu przedawnienia nie można domagać się zaspokojenia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi. Jest to przepis, który wszedł w życie 9 lipca 2018 r. i który zgodnie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, znajduje zastosowanie również do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Według art. 22¹ kc za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Sąd nie znalazł podstaw do przyjęcia, by podróż, jaką odbywał pozwany, była bezpośrednio związana z jego działalnością gospodarczą lub zawodową, zatem w ocenie Sądu, pozwanemu w niniejszej sprawie przysługuje status konsumenta. Sąd z urzędu, rozpoznając sprawę przeciwko konsumentowi, ma obowiązek z urzędu badać, czy roszczenie nie uległo przedawnieniu.

W art. 118 kc wskazano, że jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi sześć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Są to terminy przedawnienia o charakterze ogólnym, które znajdują zastosowanie wtedy, jeżeli przepisy szczególne nie przewidują innego terminu przedawnienia. Art. 778 kc stanowi, że roszczenia z umowy przewozu osób przedawniają się z upływem roku od dnia wykonania przewozu, a gdy przewóz nie został wykonany – od dnia, kiedy miał być wykonany. Skoro podstawą roszczenia wywodzonego przez powoda jest art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe, to również w zakresie przedawnienia roszczenia zastosowanie znajdą przepisy tej ustawy. Zgodnie z art. 77 ust. 1 cyt. ustawy roszczenia dochodzone na jej podstawie lub przepisów wydanych w jej wykonaniu przedawniają się z upływem roku. Sąd uznał, że roszczenie dochodzone w drodze niniejszego procesu przez powoda (...) – Finanse Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. uległo przedawnieniu. Przewóz miał miejsce w dniu 16 lutego 2015 r., natomiast zgodnie z protokołem pozwany T. D. został wezwany do zapłaty kwoty 196,80 zł z tytułu

umowy przewozu w terminie 14 dni, co oznacza, że roszczenie stało się wymagalne po upływie 14 dni od wystawienia wezwania tj. w dniu 3 marca 2015 r. Ta data stanowi również początek biegu przedawnienia roszczenia. Roczny termin przedawnienia upłynął w dniu 3 marca 2016 r., a zatem niemal 6 lat przed wytoczeniem niniejszego powództwa. Powód nie wykazał, aby doszło do przerwania biegu przedawnienia w tym okresie w rozumieniu art. 123 kc.

Odnosząc się do kwestii wniosku kuratora pozwanego T. D. zawartego w odpowiedzi na pozew wniosku o umorzenie postępowania z uwagi na sytuację majątkową pozwanego, wskazać należy, że – w ocenie Sądu – przedmiotowe oświadczenie stanowi uznanie niewłaściwe.

Zgodnie z powszechnie przyjętym stanowiskiem orzecznictwa i doktryny, uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje, krótko określane jako uznanie długu, obejmuje dwie postacie uznania: uznanie właściwe i niewłaściwe. Uznanie niewłaściwe przypomina instytucję prawa postępowania cywilnego, a mianowicie - przyznanie faktu. O ile jednak treścią tego ostatniego byłby sam fakt bycia dłużnikiem, o tyle przy uznaniu niewłaściwym chodzi o wyraz świadomości samego zobowiązanego. Zapłata części długu, zapłata odsetek, udzielenie zabezpieczenia przez dłużnika - co do zasady - są traktowane jako okoliczności przerywające bieg przedawnienia. Poza tym wskazuje się na wszelkie „prośby” skierowane do wierzyciela, czy to o rozłożenie na raty, czy to o odroczenie terminu płatności, czy to o zwolnienie z odsetek lub długu. Takie ujęcie aprobuje Sąd Najwyższy, który wskazał w wyroku z dnia 19 września 2002 r. w sprawie II CKN 1312/00 że, zwrócenie się przez dłużnika do wierzyciela „o rozłożenie należności głównej na raty i zwolnienie z obowiązku zapłaty odsetek za opóźnienie może stanowić uznanie roszczenia, także wtedy, gdy proponowane porozumienie między stronami nie doszło do skutku”. Ogólnie rzecz ujmując, chodzi o każde zachowanie dłużnika, z którego wynika jego świadomość bycia dłużnikiem. Przykłady dowodzą, że uznanie przerywające bieg przedawnienia może być dokonane w sposób wyraźny lub dorozumiany przez czynność czysto faktyczną. Już z tego wynika, że nie musi ono wskazywać ani podstawy prawnej, ani wysokości uznawanego roszczenia, choć dopuszcza się zastrzeżenie przez dłużnika ograniczonego charakteru uznania. Takie ograniczenie, niewątpliwie możliwe przy uznaniu właściwym, zwykle zawierającym wyraźną deklarację co do uznawanego długu, trudno sobie wyobrazić przy czynnościach konkludentnych, które kwalifikuje się jako uznanie niewłaściwe. Z natury rzeczy nie ma w nich miejsca na oświadczenia co do wysokości uznawanego długu, a jedynie co do faktu.

Zgodnie z art. 213 § 2 kpc, Sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa.

Uznanie powództwa jest aktem dyspozycyjności materialnej pozwanego, który za zasadne uznaje zarówno roszczenie powoda, jak i przyznaje uzasadniające je przytoczone przez powoda okoliczności faktyczne, a w konsekwencji godzi się na wydanie wyroku uwzględniającego żądanie pozwu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 września 1983 r. wydany w sprawie III CRN 188/83). Istotnym jest przy tym, iż mimo, że Sąd jest związany uznaniem powództwa, to obowiązany jest jednak dokonać oceny, czy czynność ta nie jest sprzeczna z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa.

Mając na uwadze wskazany przez powoda stan faktyczny i wysokość dochodzonego roszczenia, Sąd stwierdził, że uznanie powództwa było sprzeczne z prawem albowiem strona powodowa (...) - Finanse Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. nie mogła domagać się zaspokojenia przedmiotowego roszczenia z uwagi na przedawnienie, które omówiono powyżej. Jak wskazano, ustawodawca wprowadził również do porządku prawnego art. 117 § 2¹ kc, który stanowi, że po upływie terminu przedawnienia nie można domagać się zaspokojenia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi. Podkreślić przy tym należy, że przepis ten stosuje się także do roszczeń przedawnionych przysługujących przeciwko konsumentowi, co do których do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy nie podniesiono zarzutu przedawnienia zgodnie art. 5 ust. 4 ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw.

Z powyższego wynika zatem, że jeśli wierzyciel będący przedsiębiorcą występuje z pozwem przeciwko konsumentowi, sąd ma obowiązek z urzędu - czyli bez zarzutu, czy wniosku ze strony konsumenta - zbadać, czy dług jest przedawniony

i jeśli doszło do przedawnienia - powództwo co do zasady oddalić. Nie ograniczono bowiem zastosowania przepisów nowych do spraw wszczętych po dniu 9 lipca 2018 r.

Wprawdzie więc pozwany T. D. reprezentowany przez kuratora ustanowionego dla osoby częściowo ubezwłasnowolnionej nie podniósł zarzutu przedawnienia, jednakże z uwagi na treść art. 117 § 2¹ kc, dodanego ustawą z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie w dniu 9 lipca 2018 r., Sąd zobligowany był do jego uwzględnienia z urzędu. Przepis ten bowiem jednoznacznie wskazuje, że z uwagi na upływ terminu przedawnienia powód nie można domagać się zaspokojenia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi.

W związku z powyższym Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.